

Roč 1940.

Oddělení škol obecných od škol měštanských.

Dnem 1. února 1940 byly odděleny školy obecné a to chlapecká i dívčí správou od škol měštanských, čímž se staly školy obecné opět školami samostatnými s vlastními správami.

Na obecní škole chlapecké byl jmenován nat. řídícím učitelem nejstarší člen učitel. sboru této školy def. učitel Karel Fiála a na obecní škole dívčí stal se nat. řídícím učitelem nejstarší člen sboru oné školy def. učitel Alois Havelka.

Výstava díla Boženy Němcové.

V dnech 30. března až 1. dubna 1940 byla uspořádána v tělocvičně měštanských škol v Blansku velmi zdařilá výstava díla Boženy Němcové, k níž byla připojena výstava správné výuky.

Podnik tento těšil se velmi dobré návštěvě občanstva i školní mládeže.

Adaptace v budově škol měštanských.

Zelikož pro školní rok 1940/41 byl nedostatek učíren na školách měštanských, bylo o prázdninách v měsíci srpnu 1940 přikročeno k úpravě chodeb v I. a II. poschodí mezi školou chlapeckou a dívčí. Chodby byly částečně proměněny na učebny a kabinety.

Zednické práce provedl stavitel Ing. Jaromír Roučka za obnos 35.169 Kč, práce malířské Fr. Opateřil za 2.340 Kč a práce natěrářské provedl Jan Koustný za 1278 Kč, takže celá úprava stála 39.788 Kč.

Škola za německé okupace.

Česká škola byla tenom v oku německých okupantů. Nekonečná řada různých školských výnosů a nařízení v tomto roce vydaných byla nejlepším toho dokladem.

Když následkem velké zimy a tím způsobených dopravních potíží na dráhách počal se jeviti nedostatek uhlí, byly nařízeny na školách „uhelné prázdničky“ přes celý únor a dále až do 4. března 1940.

Mnoho vyčerpávajícího času strávila školní maláice províděním různých povinných sběrů, jež se neustále opakovaly. Konaly se povinné sběry kůže, rohoviny, různých kůží, lečivých bylin, papíru a o výsledku sběrů se musily předkládati pravidelné měsíční výkazy.

„Společnost Českého Červeného kříže“ byla rozpuštěna, ale naproti tomu učitelstvo i žákstvo musilo přispěti na Německý Červený kříž.

V školách musilo býti předepsaným způsobem napomenuto výročí zřízení Protektorátu a oslavování naro-

roniny Adolfa Hitlera.

Den 7. března (narodeniny J. E. Masaryka) byl dnem vyučovacím a od jakýchkoli projevů, proslovů neb oslav musilo býti bezpodmínečně upuštěno a to jak ve škole, tak i mimo školu.

Správám škol bylo nařízeno, aby vedle vlajky protěktorátní opatřily též vlajku říšskou (s hákovým křížem) a to ve stejné velikosti.

Nařizování revize učitelských i žákovských knihoven a mnoho knih bylo vyřazeno, mezi nimi J. J. Baara Paní komisařka a Lusy a K. V. Raibe Zapadlí vlastenci. Knihy vyřazené musily býti zabaveny a úředně započteny. O započtení musil býtí sepsán protokol.

Přísnými tresty bylo se učitelům, kteří by se dopustili výroků neb činů Velkoněmecké říši nepřátelských. Pokud by k něčemu podobnému došlo, bude bezohledně navrženo.

Před prázdninami bylo nařízeno, zatím vyřazení všech učebnic a učivání na školách a to až do doby, pokud nebudou vydány učebnice buď přepracované, nebo učebnice úplně nové. - Vyučováním bez učebnic i bez čítanek, škola velmi trpěla.

Od počátku škol. roku 1940/41 bylo zakázáno vyučovati předmětu „občanská nauka a státoobčanská výchova“.

Ze všech školních mistrů musily býtí odstraněny obrany všech osob, které pracovaly na vzniku nebo tvorbě bývalé Československé republiky (obrany legionářské).

Rovněž nařízeno odstraniti čestné názvy škol, ústavů, fondů, spolků a podobných institucí a to a průčelí školních budov se stěn uvnitř budov, a tiskopisů, obálek, dopisnic, katalogů, seznamů, pečeti, razítek a p., pokud jsou v nesouhlasu s horším nařízením. (Masarykova měšťanská škola).

Bylo nařízeno také odstraniti všechny sochy, busty a plakety osob, na které se vztahují pokyny shora uvedené.

Školní kroniky až včetně do roku 1939/40 budíť zabaleny, zapечатěny a uloženy jako závadné knihy.

Bylo nařízeno co nejdříve a veřejnosti i ve škol odstraniti veškeré pomníky, obrazy, pamětní desky a věci jině upomínky na J. E. Masaryka.

Návrhovaný nové, revize národních a učebních knihoven, při nichž celá řada dobrých českých knih musila býti vyřazena.

Nápisy na školních budovách, varůžka, vyhlášky a úřední tiskopisy musily býti vesměš ve znění německo-českém.

Od počátku škol. roku 1940/41 nesměli býti židovští žáci přijímáni do českých škol jakéhokoliv druhu.

Zeměpisné názvy v učebnicích a mapách musily býti uvedeny napřed německy, potom česky, pokud to byly názvy míst v Protektorátu. Zeměpisné názvy v ostatních učebnicích musily býti pouze ve znění německém.

Z rozhodnutí říšského protektora v Čechách a na Moravě byl rozpuštěn spolek „Společnost Českého Červeného kříže“ i se všemi svými pobočkami.

Nejpozději do 15. října 1940 musili všichni učitelé předložit „Prohlášení o rodovém původu“ se 17 doklady. Jím měl býti prokázán arijský původ učitele.

Bylo zakázáno jakéhokoliv užívání Nerudovy básně „Vzhuru již hlavu národe“ na všech druhích škol, „poněvadž se nehodí pro vyučování na českých školách.“

Bylo vydáno nařízení, že po dobu války nesmí býti na školách půjčována nábožná literatura britská a francouzská.

Při vyučování není dovoleno používatí děl židovských spisovatelů a autorů. Zmínka o židovských vědách a

spisovatelích může být učiněna jen s největší opatrností.

Užívání pozdravu „Vlasti zdar“ v poměru k Němcům je nevhodné a třeba se ho vystríhati.

Pro nedostatek papíru bylo navrženo užívat v 1. a 2. postupném ročníku obecných škol místo sešitů výhradně jen bídlíčových tabulek a to k psaní i kreslení. Možná jich však užívat i k navicování i ve 3. a 4. post. roč.

Vánoční prázdniny byly na školách prodlouženy a trvaly od 20. prosince 1940 do 20. ledna 1941.

Při hraní a zpívání německých národních hymen a při jejich přenosu rozhlasem bylo nutno vzdávat těmto hymnám poctu povstáním. (Deutschland, Deutschland über alles a Horst Wesselied).

Starba rovnost. školy pokrač. v Blansku. odložena.

Na schůzi správní komise města Blanska dne 26. ledna 1940 bylo usneseno, aby zástupci správní komise intervenovali v Praze a v Brně, aby státní a zemské subvence byly vyplaceny městu nejpozději během roku. V tom případě přikročí město Blansko k stavbě obvodové školy pokračovací, v opačném případě nikoliv. Starba pak bude prováděna etapově tak, že se bude stavět pouze pokud, pokud bude stačiti stavební materiál a finanční prostředky. Intervence v Praze zúčastní se členové správní komise Frant. Prohoda, Lad. Klíma a komisař Dr. Sperling. V Brně bude intervenovat člen komise ředitel Em. Blažek.

Intervence na ministerstvech v Praze se konala ve dnech 16. - 19. května. - Na ministerstvu veřejných prací bylo intervenováno v několika odděleních a to jak admi-

nistrativních, tak také technických ve věci přidělu šolca na stavbu siomastenské školy pokračovací, přístavby radnice, domu pro chudé a domu učeničného.

Bylo konstatováno, že žádosti jest podáno několik tisíc a že může býti vyhověno jen několika žádostem. Na stavbu škol se přiděl nedává zásadně.

Na ministerstvu školství intervenovali zastupci Blanska v první řadě u min. rady Dr. Dvořáka, na kterého se obrátili se žádostí o subvenci státu na náklad spojený s vyhotovením plánu siomastenské školy pokračovací. Zastupcům bylo sděleno, že ministerstvo financí zásadně tyto požadavky odmítá a proto by bylo zbytečné žádost podávati.

Vzhledem k všeobecnému nárazu stavb škol nemůže býti nyní se stavbou započato, přesto však při ministerstvu dá příslib státní subvence na stavební náklad tak, aby se stavbou mohlo býti započato ihned, jakmile to poměry dovolí. - To byla však jen velmi malá útěcha, když tak nálehavá stavba pokračovací školy v Blansku musila býti na neurčitou a jistě velmi dlouhou dobu odložena.

Výroční obecní účty za r. 1939.

Pro těchto výročních účtů činí

řádový příjem	K 1,951.886.91
řádový výdaj	<u>K 1,644.556.40</u>
řádová pokladni hotovost k 31. 12. 39	K 307.330.51
mimořádný příjem	K 157.694.-
mimořádný výdaj	<u>K 121.343.30</u>
mimořádná pokladni hotovost	K 36.350.10
celková pokladni hotovost	K 343.680.61

Obecní rozpočet na r. 1941.

Spisovná komise města Blanska projednala ve své schůzi dne 24. září 1940 obecní rozpočet na rok 1941 a usnesla se jedním hlasem na jeho schválení.

U hlavního rozpočtu:

řádna potřeba Kč 1,125.230.-

řádna úhrada Kč 771.012.-

řádnyj schodek Kč 354.218.-,

ktejž bude uhrazen 150% přirážkou k
dani domovní a činovní, jež vyprase Kč 51.371.-

a 350% přirážka k ostatním daním,

jež vyprase Kč 302.847.-

celkem výnos přirážkový Kč 354.218.-,

takže bude celý řádný schodek úplně kryt.

Potřeba mimořádného rozpočtu Kč 2,548.216.-,

úhrada mimoř. rozpočtu půjčkou Kč 2,548.216.-,

takže je mimořádný rozpočet vyrovnán.

Dobročinný koncert

ve prospěch stravovací akce.

Dne 10. listopadu 1940 v neděli odpoledne a večer konal se v Dělnickém domě dobročinný koncert, na němž sdružené pěvecké a hudební sbory přednesly řadu velmi pěkných zpěvních i hudebních čísel. V sobotu večer dne 23. listopadu 1940 byl tento dobročinný koncert pořádán v sokolovně a v neděli 24. listopadu odpoledne v Lidovém domě v rámci oslav 800. výročí svatého křesťanství sv. Martina v Blansku. Celý čistý zisk z těchto čtyř koncertů v částce 6.746 Kč věnovali účinkující na stravovací

akci pro řáctvo blanenských škol.

Polévková akce ve školách.

Od 1. listopadu 1940 začalo se opět s vařením polévek pro řáctvo blanenských škol. Chudobné děti dostávaly polévku zdarma. Děti zámožnějších rodičů platily na polévky po 5h za 1 porci a později místo peněz přinášely do školní kuchyně různé naturálie jako tuk, mouku, kroupy, brambory a j.

Oslava 80. výročí

posvěcení chrámu sv. Martina v Blansku.

V listopadu 1940 uplynulo 80 let od doby, kdy v listopadu 1140 byl posvěcen blanenský kostel sv. Martina domouckým biskupem Jindřichem Zálkem. Toto významné jubileum bylo oslaveno předně provedením slavnostní mše sv.,

kteří byla vyříděna benoňským rektorem v neděli 24. listopadu 1940 od 8.30 hod. do 10 hod. - Slavnostní kázání měl Msgr. Dr. Karel Kouřpyl, rektor bohosloveckého učiliště v Brně. Slavnostní mši sv. s asistencí celebrowal P. Rudolf Křívý, konsistorní rada a katecheta v Blansku.

Časově od 8.30 hod. odp. Živěná litanie k českým ochráncům, hymnus Je Boha chválíme a sv. příchůzí. Účinkovali: Chrámový smíšený sbor, orchestr městské Lakotovy kapely a mistři sólisté: pí. Jitka Kralíčková, pí. Marie Větková, p. ředitel ČKD Ing. Jan. Loibl a p. Alois Lanča. - U varhan p. ředitel Fr. Melusín. Smíšený sbor orchestrů řídil p. J. Jířka, ředitel kůru.

Kromě dobročinného koncertu, jenž v rámci oslav 800. výročí konal se v neděli 24. XI. 1940 v 16 hod. v Kato-
lickém domě v Blansku, byla významného výročí
blanenského kostela vzpomenuť též vydáním pamět-
ního spisku „Ve vichru staletí“, jež sestavili místní
odborní učitelé měšťanské školy B. Kladiwo a St. Oprat-
šil a jež k jubileu vydal Okresní osvětový sbor v
Blansku.

Výstava Blanensko v obraze a fotografii.

Na podnět výtvarníků z Blanska i okolí, zvláště na
popud učitele Jedličky, jenž je nadaným malířem,
byla uspořádána v Blansku ve dnech 1., 2. a 3. prosin-
ce 1940 velmi pěkná výstava výtvarníků a fotografií
amaterů v místnostech zdejší mateřské školy.

Výstava se těšila nebyvalému zájmu a zúčastnili
se jí kromě hlavního pořadatele a iniciátora Ant. Jed-
ličky akademičtí malíři Uherck, Luska (= Kloupek), míst-
ní malíř Nvoj, nadaný malíř učitel Toljín z Olomu-
čan a akademičtí sochaři Šejbal a Šamla. -

Čistý výtvarčeský výtah MŠ - K byl věnován rodičovské-
mu sdružení místních škol.

Usilí o zřízení berní správy v Blansku.

Správní komise města Blanska vynakládala v tom-
to roce velké úsilí o zřízení capositzovy berní správy v
Blansku. Na ministerstvu financí bylo o květnu t. v.

sděleno blanenským zastupcům, že Lac v Blansku přičítá se řízením expositury berní správy, neboť vlada jím svůj souhlas dala a příslušné spisy jsou, t. č. na úřadě ríšského protektora, který přej, dle soukromé informace referenta, nečiní proti řízení expositur namítka. Lac přej očekávati řízení expositury berní správy buď od 1. července neb od 1. října t. r. Doporučuje se proto rezervovat místnosti.

V budově městské spořitelny v Blansku, dům č. 112., bylo skutečně rezervováno pro tento účel již pro několik měsíců 7 místností, za něž bylo město ochotno platiti 700 Kč měsíčně. — Nakonec však byla žádost města o řízení expositury berní správy zamítnuta a rezervované místnosti v městské spořitelně dnem 1. ledna 1941 vypověděno.

Zatýkáni Gestapem.

Německá tajná státní policie (Geheime Staatspolizei, zkráceně Gestapo) byla prostrachem českých lidí, neboť stále sledila a každou chvíli odváčela některou ze svých obětí. Zatýkala české lidi na základě podezření a na základě tajných udání hlavně se strany místních Němců. Gestapo vyhledávalo své oběti hlavně v řadách komunistů, Sokolů a inteligence. Ovšem i ostatní české lidi nebyli nikdy jisti před Gestapem.

V tomto roce bylo v Blansku Gestapem zatčeno celkem 13 osob, jež byly odvezeny nejprve k výslechu do Brna a potom dále v různých věznicích a zajateckých táborech. Pováželi většinou strašná utrpení a mučení, jemuž velmi mnozí z nich podlehli.

Zatčení v tomto roce byli:

J. W. Dr. Ratibor Chudárek, nar. 1908 v Brně, právník v
Blansku, ul. Bořeny Němcové č. p. 996,

Bohumil Klimeš, nar. 1899 v Blansku, námečník v Blan-
sku, Horní Palava č. 286.,

Ludvík Konečný, nar. 1904 ve Studnicích u Vyškova, stolař
v Blansku, Bezručova č. 522.,

Antonín Martinec, nar. 1912 v Blansku, dělník v Blan-
sku, Hřbitovní ul. č. 314.,

Novotný Bedřich, nar. 1918 v Blansku, dilovodoucí v Blan-
sku, Stalingradská č. 824.,

Leopold Opletal, nar. 1912 v Brně - Husovicích, holič v Blan-
sku, Vodní ul. č. 491.,

Pohorský Frant., nar. 1901 v Kálicích, okr. Litomyšl, pracu-
jící důchodce v Blansku, Sadová č. 4.,

Štátek Antonín, nar. 1890, kamnař v Blansku, Jiráskova
ul. č. 563.,

Šoupy Frant., nar. 1892 v Blansku, kamnař v Blansku,
Alešova č. 277.,

Touček Josef, otec, nar. 1897 ve Vidovi, námečník v Blan-
sku, Dvořská č. 23.,

Touček Ladislav, syn, Blansko, Dvořská č. 23.,

Trupal Ludvík, nar. 1904 v Blansku, námečník v
Blansku,

Zvěřinová Helena, nar. 1911 v Jedovnicích, zaměst. v
domácnosti, v Blansku, ul. Bořeny Němcové 104.

Různé ve zkratce.

Od 1. ledna 1940 byla rolníkem navázána povinnost
dodávka mléka. Bylo též vydáno nařízení o hospoda-

ření s obuví, následkem čehož se snažili lidé co nejvíce se obuvi zásobiti, neboť již počítali s dlouhou válkou.

Správní komise města Blanska se usnesla ve své schůzi dne 26. I. 1940 navrhnouti okresnímu úřadu v Boskovicích, aby textilní obchody v Blansku byly denně otevřeny od 17. do 18. hodin, přinejmenším nyní jsou otvírány velice nepravidelně.

Chovatelé slepic musili odváděti vejce dle množství chovaných slepic a proto při soupisech domácích zvířat a drůbeže uváděli obvykle menší množství slepic. Před kontrolou část nosnic rychle schovávali do sklepií, na půdy a p. a někdy je ukryvali i po několik dní po sobě.

Byly konány odvody koní.

V tomto roce se začalo s odstraňováním soch, pomníků a bust osob zasloužilých o náš stát, což se v první řadě týkalo pomníků J. E. Masaryka. Jemu měl býti původně postaven pomník v Blansku před novou budovou měšťanských škol a odhalen dne 28. května 1939 v den narozenin presidenta Dr. Edv. Beneše. Pro německou okupaci však ke zbudování pomníku nedošlo.

V tomto roce byly zrušeny svátky Petra a Pavla, Cyrila a Methoda a Jana Husa.

Na Vše svaté a na Dušičky bylo zakázáno užívatí na křibitovech svíček.

Podobně jako ve školách, tak i ve veřejných knihovnách bylo zakázáno mnoho knih, jež musily býti z knihoven vyřazeny.

Posavadní obecní kroniky musily býti zapечатěny a zavedeny nové.

Byla provedena úprava Vodní ulice v režii obce za dotoru městského stavitele nákladem 98.000 Kč.

Během roku prováděny v městě různé navícené povinné sběry odpadků, jako starého železa, barvných kovů, papíru, kadeř, gumy, kůže a kůže. Byla určena sběrná střediska a to radnice, Lidový dům, sokolovna, Dělnický dům a škola. Starého železa bylo sebráno přes 100 q.

Město Blansko vypsaló fotografickou soutěž na nejkrásnější snímek v Blansku a okolí. Účelem této soutěže bylo získání hodnotných snímků z Blanska a jeho okolí, kterých by mohlo být použito ku propagaci města jako východiška do Mor. Krasu.

V Blansku se ustavila Kostelní jednota pro stavbu katolického chrámu pod ochranou sv. Josefa na zbudování nového farního kostela v Blansku.

Bylo upuštěno od přístavby radnice pro nemožnost opatření potřebného stavebního materiálu.

V Blansku byla zřízena městská hudební škola.

Všchním dotorem a vedením měst. zahradnictví u křibitova byl pověřen L. Bendl z Brna, který bude dojíždět do Blanska jednou za 14 dní.

Počasí v roce 1940.

Počasí v tomto roce bylo abnormální. Zima byla velmi tuhá se spoustami sněhu a jaro i léto velmi deštivé. Lze se opovdít, a celý srpen byl velmi chladný s abnormálně nízkými teplotami. - Obilí špatně sypalo a píce byl nedostatek. Rovněž bylo málo ovoce a zeleniny. Mnoho stromů v zimě pomřelo. Podzim byl velmi chladný. Již koncem října počala

se tvořiti na stromech námuza a přetížené větve stromů se lámaly. Byly způsobeny velké škody na ovocných stromech v sadech i v zahradách. Mnoho drátů elektrického vedení bylo přetřeno.

Všeobecně špatná úroda v tomto roce, povětrnostní pohromy a k tomu nedostatek uhlí způsobovaly chmurné vyhlídky do příštího roku.

Věřejné knihovny v Blansku.

Městská knihovna v Blansku měla koncem roku 1940 celkem 2.800 svazků. V r. 1940 bylo 231 vypracovatelů. - Knihovna Lidového domu má 90 různých knih a asi 100 vypracovatelů. - Knihovna v Dělnickém domě má nyní 850 knih (i Ottův naučný slovník) a v r. 1940 byla 68 vypracovatelů. Letos je tato knihovna uzavřena.

Přehled o činnosti MOK v Blansku

od jejího ustavení t. j. od r. 1932 do r. 1940.

V tomto období bylo uspořádáno mimo státní oslavy a jiné podniky 140 přednášek, jež navštívilo 11.454 osob. Průměrná návštěva činila 81 osob. - Bylo přijato 448 a odesláno 1.095 dopisů. Schůzí konáno 27.

V roce 1940 byli v MOK:

předsedou: Dr. Ludvík Hrudík

místopředsedou Josef Šupal

jednatelom František Vladič

zást. jednatelů Josef Škela

pokladníkem Karel Fiala

revisory Karel Želínek a Vojtěch Mareš.

Přehled činnosti všech korporací
v Blansku v r. 1940.

Celkem bylo v Blansku v r. 1940 uspořádáno:

přednášek a proslaví	108
exkursí a vychárek	49
kursů	21
divadel	40
akademií	4
koncertů	15
výstav	1
<u>všech podniků</u>	<u>238</u>

Činnosti kasičského sboru r. 1940.

Dne 21. ledna 1940 konala se valná hromada na přítomnosti 30 členů činných, 10 členů přispívajících, zástupce obce, zástupce obvod. starosty br. Růžičky a několika bratří ze sboru olomučanského.

Ke jednání zprávy br. Handla byla v roce 1939 konána 1 mimořádná valná hromada, 5 schůzí správního výboru, 7 schůzí technického výboru a 7 schůzí členských. Schůze náčelnictva konány vždy před členskou schůzí.

Sbor čítá 9 členů čestných, 40 členů činných, 3 sestry samaritské stáří a 1130 členů přispívajících.

Ke pokladní zprávy br. Zártnova byl	
příjem v r. 1939	45.957.26 Kč
výdání " " "	45.645.76 Kč.

Samaritáská stráž poskytla první pomoci celkem ve 162 případech.

Dle zprávy zbrojnístra K. Musila jest jmění sboru po odpisech Kč 180.030

Bylo vydáno nařízení odstraniti všechny značky připomínající náš bývalý stát a nařízeno opatřiti dvojjazyčný nápis na budovu jakož i na stroje do 25. července 1940.

Účast sboru při požárech r. 1940.

Dne 16. dubna vznikl požár v lese u přechady, jejíž zdolalo 5 mužů.

Dne 23. července uhasilo 5 mužů požár v Obecním domě v Blansku.

Dne 26. srpna vyjel sbor k požáru v Lihováči v Ráji, kde pracovalo 8 mužů po 3 $\frac{1}{4}$ hod.

Dne 21. října uhasilo 8 mužů za 3 $\frac{1}{4}$ hodiny bez stroje požár u p. Matusky v Blansku.

Narození, úmrtí a sňatky v r. 1940.

V roce 1940 narodilo se rodičům v Blansku bydlicím 59 dětí, z nichž bylo 33 chlapců a 26 děvčát. - Zemřelo 31 osob pohlaví mužského a 25 osob pohlaví ženského. Bylo uzavřeno 37 manželských sňatků.

Ze zemědělců v tomto roce mělo 5 mužů a 6 žen více než 80 roků. Kromě toho žena, Nečasová Jos., náměstí 24 měla přes 80 roků. (Stat. 8. 12. 1849).